

לחדש את הישן ולקדש את החדש

...lechadésj et hajasjan oelekadésj et hechadasj...

...om het oude te vernieuwen en het vernieuwde te heiligen...

Rav Kook, de eerste opperrabbijn van Israel

Sjabbat 26 december 2009 / 9 tewet 5770

Sidra Mikeets, Beresjiet [Genesis] 44:18-47:27

Tanach blz. 94-101

Haftara: Job 5:3-27, Tanach blz. 1486-1488.

Vertaling: Paula Reisner

Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/Vayigash

WAJIGASJ

De afdeling voor deze week bevat de volgende aflevering van het verhaal van Joseef. Joseef onthult zijn ware identiteit aan zijn broers. De mannen worden geïnstrueerd hun vader en hun huishoudens over te brengen om in de streek van Gosjen in het land Egypte te komen wonen.

Wajigasj – Emma Sevitt en Lucinda Glasser

Emma Sevitt en Lucinda Glasser zijn de coördinatoren van dit commentaar "Taste of Limmud." Emma is lerares geschiedenis in Amsterdam. Lucinda is onderwijzeres op een lagere school in Londen. Beiden zijn al sinds lange tijd 'Limmoedniks'.

Het is nogal een uitdaging om deze *dvar Torah* te beginnen zonder uit te barsten in een van Andrew Lloyd Webbers grootste hits – in het bijzonder Benjamiens "Banana Song." De sidra van deze week is immers Wajigasj. Daarin lezen we het derde deel van verhaal van Joseef, de geliefde zoon van Racheel en Jaäkov, een dromerige adolescent wiens broers veel wrok koesteren jegens hem en hem als slaaf verkopen, zodat hij gevangen wordt gezet in Egypte.

Hij stijgt tot grote hoogte en ontmoet zijn familie weer na een afwezigheid van 22 jaar als ze naar Egypte komen om voedsel te kopen. Joseef zet het proces van verzoening in werking door de spelletje met de gestolen zilveren beker (dit is waar Binjamiens 'Banana Song': "Oh no, not he, how you can accuse him is a mystery..." ingezet zou moeten worden). Nu was het aan Jehoeda om een "stap naar voren" te doen – *wajigasj* – om zo het proces een aanvang te doen nemen. Jehoeda doet een stap naar voren en biedt zichzelf als slaaf aan, zodat hun jongste broer Binjamien terug zou kunnen keren naar zijn liefhebbende vader Jaäkov. Het is op dit moment van de moed der wanhoop, dat Joseef zijn identiteit onthult aan zijn broers en in een ogenblik van intense emotie zijn hele familie vergeeft dat zij hem hebben verkocht en naar zijn slavernij hebben gestuurd.

Men heeft ooit gezegd dat echte vergeving een zeer goed geheugen vereist. De kwestie in deze sidra is immers niet of er vergeven wordt of niet – de echte vraag is hoe te vergeven zonder te vergeten. Voor Joseef betekent dat het inzien, dat zijn broers, vooral Jehoeda, veranderd zijn. Ze zijn niet langer mensen die in staat zijn om anderen in slavernij te verkopen. Doordat hij aanbiedt Binjamiens plaats in te nemen, laat Jehoeda zien, dat hij er alles voor zou doen om de cyclus van wederzijdse beschuldigingen te stoppen. Jehoeda's bevestiging dat de broers Joseef hadden mishandeld hield een oprechte erkenning van het

verleden in en roept daarmee Joseefs respons op waarin hij decennia van opgekropte krenking, vernedering, frustratie en woede kan laten gaan. De broers worden nu niet alleen maar vergeven, maar ze kunnen ook trots zijn op de groei van hun familie.

De Britse opperrabbin, Jonathan Sacks, is van mening dat de werkelijke betekenis van deze passage ver uitstijgt boven het verhaal van Joseef en zijn broers. Hij beweert dat het een essentiële inleiding is van het boek Sjemot, Exodus, en de geboorte van Israël als volk. Beresjiet – Genesis – gaat over families, en families gaan aan een maatschappij en een staat vooraf. Als broers niet in vrede kunnen samenleven, kunnen ze geen samenhangende gemeenschap vormen. Joseefs vergiffenis is de brug tussen Beresjiet en Sjemot. De eerste gaat over de Israëlieten als een familie, de tweede gaat over hen als een volk.

De traditionele haftara van Wajigasj komt uit het boek Jechezkeel [Ezechiël] 37:15-28. De profeet stelt in zijn geschriften de hereniging van de koninkrijken van Jehoeda en Efraïm – Joseefs zoon – centraal. Hij benadrukt dat het resultaat van hun ontmoeting niet slechts een politieke hereniging betekent, maar vooral spirituele regeneratie. Zo doen ook wij Gods werk door hier de week samen door te brengen bij de Limmoed Conferentie en door de Limmoed-gemeenschappen rond de hele wereld te helpen groeien. We zouden naar deze gevarieerde groep voor ons met gepaste trots moeten kijken. We moeten er echter evenwel voor zorgen dat om te kunnen samenwerken, samen te kunnen discussiëren en te overleggen, we elkaars verleden ook onderkennen. Alleen daardoor zullen we een verenigde gemeenschap kunnen creëren met gedeelde waarden en al helemaal van spirituele viering.

Voor diegenen van jullie die deze afgelopen week aan de Conferentie deelnamen, hopen we dat het één was van grootse viering voor jullie allemaal in deze familiehereniging – net zoals die van Joseef. Limmoed is onze familie. We zijn allemaal broeders en zusters in deze verbazingwekkende 'beweging'. Ja, we zijn van verschillende achtergronden, met verschillende culturen, en spreken verschillende talen. Familie zijn is inderdaad emotioneel – zoals de meesten van ons hebben ondervonden gedurende de tijd die we met elkaar doorbrachten. Maar nu hebben we één gezamenlijk doel – Joodse opvoeding, Joodse viering en Joodse inspiratie.

Een andere invalshoek – Karen Radkowsky

Bij het eerste, oppervlakkige lezen van dit verhaal lijkt Joseefs gedrag naar zijn broers toe wraakzuchtig en beschimpend. Wat voor ongevoelig persoon zou zich verschansen achter een masker van macht en zijn ware identiteit geheimhouden voor zijn broers?

Toch, zoals de psycholoog Harriet Lerner in haar boek, *The Dance of Connection* schrijft: "In families betekenen afstand en afgesneden zijn niet een gebrek aan gevoel, zoals we over het algemeen aannemen. ("Wat voor moeder zou haar kind zo in de steek laten?" of "Hoe harteloos is het van hem zijn moeder zo te verwaarlozen!"). Eerder zeggen afstand en afgesneden zijn iets over een intensiteit van emoties, dat contact te moeilijk maakt.

De enorme fysieke en psychologische intensiteit van Joseefs emoties blijkt duidelijk in de tekst: "Hij barstte in tranen uit en huilde zo luid dat de Egyptenaren het hoorden en dat het ook in het paleis van de farao te horen was" [Beresjiet 45:2]. Maar het is pas als Joseef de belangrijke en moeilijke eerste stap neemt om zijn masker te laten vallen dat verzoening kan beginnen.

Moge we allen de benodigde kracht vinden om een stap voorwaarts te nemen en onze emotionele energie op een positieve manier te kanaliseren, om onze relaties met familie en anderen te verbeteren in het komende jaar.